

Právní aspekty použití kamerových systémů

Při použití kamerových systémů je nutné dodržovat platné právní předpisy, s tím, že zejména je nutné vzít v potaz obsah zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, v platném znění (dále jen zákon 101/2000 Sb.), který chrání všechny fyzické osoby před zásahem do jejich práv či oprávněných zájmů.

Z tohoto důvodu si Vám dovoluujeme v této krátké stati postoupit základní informace, které by měly být vodítkem pro posouzení toho, zda Vámi zvolený způsob použití kamerového systému je v souladu s platnou právní úpravou a zejména zda nevyžaduje splnění některých speciálních podmínek, stanovených zejména v obsahu shora citovaného zákona č. 101/2000 Sb.

Používání kamerového systému není zákonem č. 101/2000 Sb. řešeno speciálně. Právní závěry o přípustnosti a podmínkách kamerového systému jsou dovozovány výkladem příslušných obecných ustanovení, což vede k mnohosti právních názorů. Především, že následující právní závěry, které tímto postupujeme, reflektují v současnosti většinový názor zejména Úřadu pro ochranu osobních údajů, který je státním dozorovým orgánem v oblasti ochrany osobních údajů. Nevylučujeme však, že v budoucnosti může dojít nejenom k novele některých ustanovení zákona, ale i k posunu ve výkladu předmětných obecných ustanovení ve vztahu na situaci v praxi.

K dnešnímu dni lze konstatovat, že používání kamerového systému je z hlediska právního výkladu závaznosti některých podmínek stanovených v zákoně č. 101/2000 Sb. děleno na na používání kamerového systému se záznamem a používání kamerového systému bez záznamu.

Používání kamerového systému bez záznamu

Budete-li používat kamerový systém bez záznamu, tedy bez uchovávání použitých záběrů na příslušných nosičích, výrazně si tímto zjednodušíte svou právní pozici. Zákon č. 101/2000 Sb. se na Váš postup vztahovat nebude, a to ani za situace, že k přenášení obrazové reprodukce vnější reality dochází prostřednictvím kamery na internet. V těchto případech se jedná o pouhé přenosy událostí, u kterých chybí možnost dalšího zvláštního využití.

Přesto je nutné i v těchto případech dbát na to, aby nebylo zásadně zasahováno do soukromí osob, které jsou kamerou snímány. V tomto případě poskytují dotčeným osobám ochranu příslušná ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Listiny základních práv a svobod, garantující právo na respektování rodinného a soukromého života a v neposlední řadě příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku, upravujícího otázky ochrany osobnosti.

Z tohoto důvodu je vhodné doporučit, aby, pokud je takový postup možný, byly případné osoby, které se pohybují v blízkosti příslušných kamer, informovány, že objekt je střežen kamerovým systémem a do osobních sfér monitorovaných osob bylo zasahováno v minimálním možném rozsahu.

Používání kamerového systému bez záznamu

V případě použití kamerového systému se záznamem je z pohledu právních povinností, které je nutné splnit před zahájením jeho provozu, situace podstatně složitější. Zejména je nutné zdůraznit, že pokud je kamerový systém se záznamem používán za účelem identifikace fyzických osob v souvislosti s určitým jednáním, pak v tomto případě provozovatel kamerového systému jednoznačně zpracovává osobní údaje ve smyslu zákona 101/2000 Sb. a je nezbytné, aby splnil své povinnosti stanovené mu touto právní normou.

Údaje uchovávané v záznamovém zařízení, ať obrazové či zvukové, jsou osobními údaji za předpokladu, že na základě těchto záznamů lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou

osobu. Fyzická osoba je identifikovatelná, pokud ze snímku, na němž je zachycena, jsou patrné její charakteristické rozpoznávací znaky (zejména obličeje) a tento údaj se propojí s jiným provozovatelem známým údajem, který umožní osobu identifikovat a propojit s určitým, na snímku zachyceným, jednáním.

Obecně lze konstatovat, že provozovat kamerový systém se záznamem za účelem identifikace fyzických osob je možné pouze v případech výslovně definovaných zejména v zákoně č. 101/2000 Sb.. Stranou ponecháváme případy, kdy zákon takové použití umožňuje za účelem plnění veřejného zájmu a udržení veřejného pořádku (např. oprávnění Policie České republiky) a záměrně se budeme soustředit na jednání běžných občanů, obchodních společností a jiných právnických osob. V těchto případech je možné osobní údaje shora popsaným způsobem zpracovávat pouze za podmínky, že subjekt osobních údajů s jejich zpracováním dal souhlas. Zákon sice nevyžaduje písemnou formu souhlasu, přesto se jedná o podmínku v praxi reálně velice těžce realizovatelnou, neboť ve většině případů bude skutečně nereálné pro provozovatele kamerového systému (pokud se nebude jednat o případ uzavřeného provozu apod.) vymezit předem okruh osob, které se budou vyskytovat v dosahu příslušné kamery a získat od všech těchto subjektů byť neformální souhlas s jejich snímáním.

Dle § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. platí, že bez souhlasu subjektu osobních údajů je možné zpracovávat osobní údaje těchto subjektů, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů provozovatele kamerového systému nebo jiné dotčené osoby. Současně však takovéto zpracování osobních údajů použitím kamerového systému nesmí být v rozporu s právem subjektu osobních údajů na ochranu jeho osobního a soukromého života. Tyto hodnoty mají svou právní prioritu.

Vzhledem ke skutečnosti, že z pohledu praxe byl obsah ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. velmi obecným a neumožňoval zjištění toho, co konkrétně by tedy provozovatelé kamerového systému měli splnit, aby jednali v souladu se zákonem a pro provoz svého systému nepotřebovali souhlas subjektů osobních údajů, rozhodl se Úřad pro ochranu osobních údajů zveřejnit své právní stanovisko, v němž definoval konkrétní podmínky přímo pro provozovatele kamerových systémů. Toto stanovisko vzniklo již v roce 2006 a je do současné doby Úřadem pro ochranu osobních údajů ctěno a i v následných stanoviscích citováno.

Povinnosti správce při provozování kamerového systému vybaveného záznamovým zařízením lze tedy stručně a zejména konkrétně definovat takto:

- a) **Kamerové sledování nesmí nadměrně zasahovat do soukromí.** Kamerový systém je možno použít zásadně v případě, kdy sledovaného účelu nelze účinně dosáhnout jinou cestou (např. majetek je možno chránit před odcizením uzamčením místnosti). Dále je vyloučeno užití kamerového systému v prostorách určených k ryze soukromým úkonům (např. toalety, sprchy). Je ovšem možné řešení, kdy subjekt údajů má na výběr z alternativ (např. lze monitorovat prostory šatny plaveckého stadionu za předpokladu, že je vymezen prostor pro převlékání, který není kamerami sledován).
- b) **Specifikace sledovaného účelu.** Je třeba předem jednoznačně stanovit účel pořizování záznamů, který musí korespondovat s důležitými, právem chráněnými zájmy správce (např. ochranou majetku před krádeží). Záznamy tak mohou být využity pouze v souvislosti se zjištěním události, která poškozuje tyto důležité, právem chráněné zájmy správce. Přípustnost využití záznamů pro jiný účel musí být omezena na významný veřejný zájem, např. boj proti pouliční kriminalitě.
- c) Je třeba **stanovit lhůtu pro uchovávání záznamů.** Doba uchovávání dat by neměla přesáhnout časový limit maximálně přípustný pro naplnění účelu provozování kamerového systému. Uchovávaná data by měla být uchovávána v rámci časové smyčky např. 24 hodin, pokud jde o trvale střežený objekt, nebo případně i dobu delší, v zásadě však nepřesahující několik dnů, nejde-li o pořizování záznamů policejním orgánem podle zvláštního zákona, a po uplynutí této doby vymazána. Pouze v případě existujícího bezpečnostního incidentu by měla být data zpřístupněna orgánům činným v trestním řízení, soudu nebo jinému oprávněnému subjektu.

d) Je třeba řádně **zajistit ochranu snímacích zařízení, přenosových cest a datových nosičů**, na nichž jsou uloženy záznamy, před neoprávněným nebo nahodilým přístupem, změnou, zničením či ztrátou nebo jiným neoprávněným zpracováním ve smyslu obsahu ustanovení § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

e) **Subjekt údajů musí být o užití kamerového systému vhodným způsobem informován** (např. nápisem umístěným v monitorované místnosti) dle § 11 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., nejde-li o uplatnění zvláštních práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona.

f) Je třeba **garantovat další práva subjektu údajů**, zejména právo na přístup ke zpracovávaným datům a právo na námitku proti jejich zpracování (dle § 1 zákona č. 101/2000 Sb.).

g) V nespolední řadě je nutné si uvědomit, že před zahájením používání kamerových systémů se záznamem za účelem identifikace fyzických osob, je třeba Zpracování osobních údajů **registrovat u Úřadu pro ochranu osobních údajů**, nejde-li o uplatnění zvláštního práva či povinností vyplývajících ze zvláštního zákona.

Shora uvedené skutečnosti prosím berte jako stručný vstup do předmětné právní problematiky s tím, že tato je pouhým obecným výkladem, neřeší tedy konkrétní právní aspekty Vašeho zpracování osobních údajů našimi kamerovými systémy, ale pouze nastiňuje právně podstatné skutečnosti. Naše společnost považuje za podstatné Vás o těchto skutečnostech informovat.

Autor:

Mgr. Veronika Neubauerová, advokátka
Advokátní kancelář Muzikář a Odehnal
Havlíčková 13, 60200 Brno

AKM&O
Muzikář a Odehnal
advokátní kancelář